

قرائت ابن مسعود؛ پایه‌ای مؤثر در شکل‌گیری قرائات هفت‌گانه و ده‌گانه

قرائات رسمی قرآن نتیجه روندی اجتهادی و تدریجی در میان قاریان است؛ الهه شاه‌پسند، در نشست علمی با تبیین نقش قرائات پیشارسمی، به بررسی جایگاه قرائت ابن مسعود در شکل‌گیری قرائات هفت‌گانه و ده‌گانه پرداخت.

قرائات رسمی قرآن نتیجه روندی اجتهادی و تدریجی در میان قاریان است؛ الهه شاه‌پسند، در نشست علمی با تبیین نقش قرائات پیشارسمی، به بررسی جایگاه قرائت ابن مسعود در شکل‌گیری قرائات هفت‌گانه و ده‌گانه پرداخت. به گزارش ایکن، الهه شاه‌پسند، دانشیار دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، ۲۱ بهمن ماه در نشست علمی «نقش قرائات پیشارسمی قرآن در تکوین قرائات رسمی» با بیان اینکه ایده اصلی این کرسی علمی بر این میناست که قرائات قرآن حاصل تعامل اجتهادی قاریان است، اظهار کرد: روش این پژوهش، استناد به قرائات پیشارسمی است و در این زمینه می‌توان از منابع متعددی بهره برد. متقدم‌ترین این منابع، فراء است که قرائت ابن مسعود را به خوبی ارائه کرده و پس از او طبری و سجستانی نیز به این موضوع پرداخته‌اند.

وی افزود: قرائات از منظر تحلیل زبان شناختی و در حوزه‌های صرف، نحو و ساختار واژه استخراج و دسته‌بندی شده و نتایج آن به صورت آماری ارائه شده است. همچنین کلمات در مصاحف بررسی و در نهایت تحلیل آماری نهایی انجام شده است.

شاه‌پسند با اشاره به پیشینه پژوهش تصریح کرد: فراء و طبری از مهم‌ترین منابع این حوزه به شمار می‌روند و نمی‌توان نقش آنان را نادیده گرفت. فراء به طور خاص بر قرائت ابن مسعود کار کرده و پایه تحقیق بنده نیز بر همین قرائت است. بارها تأکید کرده‌ام که قرائت حمزه به اعتبار قرائت ابن مسعود مطرح است، اما در دوره‌های بعد و با تقدس یافتن قرائات در میان اهل سنت، بحث قرائات سبعة رواج پیدا کرد.

این دانشیار دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم ادامه داد: در میان شیعه چنین نگاهی به تقدس قرائات وجود ندارد، چراکه عمدتاً این پرسش مطرح است که ابن مجاهد بر چه اساسی این قرائات را انتخاب کرده است.

وی با بیان اینکه رابطه قرائت ابن مسعود و قرائات هفت‌گانه را در مقاله‌ای جداگانه بررسی کرده است، گفت: در این پژوهش ۱۳۸ مورد مشترک میان قرائت ابن مسعود و قرائات هفت‌گانه شناسایی شد. در این میان، حمزه در ۹۳ مورد و کسائی در بیش از ۷۰ مورد قرائتی مشابه با ابن مسعود دارند.

شاه‌پسند در پایان خاطرنشان کرد: نکته قابل توجه دیگر، تأثیر قرائت ابن مسعود بر قرائات ده‌گانه است؛ به گونه‌ای که برخی اصول قرائی ابن مسعود در این قرائات، از جمله قرائت سلمی، به وضوح قابل مشاهده است.